

De beleidsnota Omgeving 2014-2019

Briefadvies over de beleidsnota Omgeving 2014-2019

Datum van goedkeuring	9 december 2014
Volgnummer	2014 039
Coördinator + e-mailadres	Sandra Sliwa, sandra.sliwa@minaraad.be

---

Mevrouw Joke Schauvliege
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw
Koning Albert II-Laan 20 bus 1
1000 Brussel

Datum   **9 december 2014**

Uw referentie   **/**

Onze referentie   **01/L16/2014/0991**

Betreft   **Briefadvies over de beleidsnota Omgeving 2014-2019**

Mevrouw de minister,

- [1] **De beleidsnota.** Op 24 oktober 2014 diende de Vlaamse Regering de beleidsnota Omgeving 2014-2019 in bij het Vlaams Parlement. In de beleidsnota Omgeving geeft u aan hoe u voor uw bevoegdheden op het vlak van het “omgevingsbeleid” (milieu en natuur en ruimtelijke ordening) het regeerakkoord zal realiseren in de loop van de legislatuur. De beleidsnota geeft dus de strategische lijnen van het omgevingsbeleid weer voor de regeerperiode. Vanuit zijn wettelijke opdracht geeft de Minaraad daarom een eerste reflectie bij enkele strategische vragen.
- [2] **Een aantal goede beleidsvoornemens.** De beleidsnota bevat een aantal goede beleidsvoornemens die de Minaraad ondersteunt, in het bijzonder:
- De aandacht voor de vergroening van de economie en de erkenning van de noodzaak om te evolueren naar een koolstofarme kringlooeconomie (SD1);
  - Het concrete engagement om Vlaanderen op weg te zetten naar een kringlooeconomie en in deze context, het inzetten op vernieuwende beleidsbenaderingen zoals transitiedenken, *roadmapping*, ... (SD7);
  - De voorgenomen evolutie naar een koolstofarm Vlaanderen tegen 2050 als een operationele doelstelling (OD57);
  - De aandacht voor het internaliseren van de externe milieukosten als fundamentele bouwsteen van een groene economie (OD3);
  - De aandacht die de beleidsnota geeft aan kernversterking als principe voor de ruimtelijke ordening (OD22-23);

- Het samenvoegen van de beleidsdomeinen Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening tot een nieuw beleidsdomein Omgeving, met bijhorende instrumenten zoals een omgevingsvergunning en omgevingsplannen, is volgens de Minaraad een van de grote vernieuwingen én opportuniteiten van deze regeerperiode.

[3] **Betrokkenheid van de academische wereld en het middenveld.** De verdere ontwikkeling van het omgevingsbeleid is een erg ambitieus project dat degelijk academisch onderbouwd moet worden. Hoe beoogt de regering dit in goede banen te leiden? Naar analogie met de Commissie Bocken die het DABM voorbereidde, moet volgens de Minaraad ook de academische wereld en de deskundigen volop ingeschakeld worden in dit proces waarbij voldoende en tijdige betrokkenheid van het middenveld gegarandeerd wordt.

[4] **Welke langetermijndoelstellingen?** Een beleidsnota moet de juiste keuzes maken in functie van de te verwachten uitdagingen op langere termijn. In dit opzicht vindt de Minaraad het bijzonder positief dat de minister in het omgevingsbeleid wil vertrekken van gekwantificeerde en gedragen langetermijndoelstellingen die gebaseerd zijn op de Europese en internationale beleidskaders (SD2, OD7).

In de beleidsnota wordt echter zelden gespecificeerd welke concrete langetermijndoelstellingen men hiermee precies beoogt te realiseren. Dit terwijl verschillende Europese beleidsdocumenten wel een concrete langetermijndoelstelling bevatten (onder meer inzake broeikasgasreductie, aandeel hernieuwbare energie) of minstens de grootteorde van de uitdaging aangeven (onder meer het witboek vervoer, het programma "*Schone lucht voor Europa*", het Commissievoorstel "*Naar een circulaire economie*"). De Minaraad merkt anderzijds op dat bepaalde Europese doelstellingen of beleidskaders geen enkele vertaling krijgen in het Vlaamse beleid. Zo wordt in de beleidsnota geen uitspraak gedaan over de eind 2013 door de Commissie voorgestelde nieuwe EU-bosstrategie of over enig Vlaams bosbeleid. De Minaraad vraagt om duidelijk aan te geven welke concrete langetermijndoelstellingen opgevat worden als bepalend voor het Vlaamse beleid.

[5] **Wat met Pact 2020?** Om, als Vlaams Gewest, de langetermijnuitdagingen die op ons afkomen inzake klimaat, hulpbronnen, milieu en biodiversiteit het hoofd te bieden, moeten deze gekaderd worden in en samenhangen met het gehele langetermijnbeleid van de Vlaamse Regering. De beleidsnota Omgeving 2014-2019 stelt momenteel enkel in algemene termen dat er werk zal worden gemaakt "*van een maximale afstemming en wisselwerking tussen Vlaamse plannen, rapporten en programma's*" (OD58) zonder concreet aan te geven welke specifieke afstemmingsproblemen men hiermee beoogt te remediëren en voorkomen en op welke manier men hiertoe wil komen. Een aantal moeilijk verzoenbare intenties in verschillende beleids-

nota's doen bovendien vragen rijzen of de beoogde integratie effectief gerealiseerd zal worden¹.

Een duidelijk inhoudelijk afgestemd project in het regeerakkoord en in de respectievelijke beleidsnota's is noodzakelijk om verdere verkokering te vermijden. De Minaraad herinnert in dat verband aan het gegeven dat in 2006 het ViA-proces werd opgestart als het overkoepelende langetermijntraject ("toekomstcontract") voor Vlaanderen. De visie die de basis vormt van het ViA-proces werd uitgewerkt in 20 transversale doelstellingen, opgenomen in het Pact 2020 dat in 2009 door de Vlaamse Regering en de middenveldorganisaties werd ondertekend en tot op vandaag niet gecontesteerd is. De doelstellingen uit Pact 2020 moeten in principe bereikt worden een jaar na de legislatuur maar Pact 2020 wordt geen enkele keer vermeld in de beleidsnota Omgeving. In welke mate neemt de Vlaamse Regering deze engagementen nog daadwerkelijk ter harte?

De Minaraad vraagt om de visie uit ViA en de concrete doelstellingen uit Pact 2020, die immers gebaseerd zijn op het Europese en internationale kader én onderschreven door het brede middenveld, uitdrukkelijk te behouden als uitgangspunt voor het beleid en dus de beleidsnota. De Minaraad beveelt ten andere aan de Vlaamse Regering aan om, in overleg met de sociale partners en het georganiseerde middenveld, werk te maken van een functioneel equivalent engagement met perspectief 2030 en 2040.

- [6] **Welke doelstellingen tegen het einde van de legislatuur?** De langetermijnuitdagingen en de strategische doelstellingen moeten vertaald worden in SMART-geformuleerde operationele (tussen)doelstellingen die aangeven welk deel van de inspanning men concreet gaat leveren tegen het einde van de legislatuur. Hierbij hoort een duidelijk tijdspad, welke maatregelen hiervoor kunnen worden ingezet en, gegeven de besparingen in de overheidsbudgetten, minstens een inschatting van (de grootteorde) van het benodigde budget.

Nu geeft de beleidsnota veelal niet concreet aan wat men, binnen de context van de langetermijndoelstellingen, in de verschillende thema's concreet wil realiseren tegen 2020. De Minaraad is er zich van bewust dat deze aspecten tot op heden aan de orde waren in het milieubeleidsplan, zoals ook wettelijk voorzien is. Zowel uit de toelichting tijdens de stakeholder-sessie ter voorbereiding van MINA5 op 9 mei 2014 als uit OD63 blijkt echter dat MINA5 anders opgevat gaat worden dan de vorige MINA-plannen,

---

¹ Zo zet de beleidsnota mobiliteit vooral in op meer weginfrastructuur, wat moeilijk te rijmen valt met de intentie in de beleidsnota omgeving om de Europees opgelegde klimaatdoelstellingen te halen (SD8, OD56) en om de luchtkwaliteit verder te verbeteren (OD41-42), en staat het engagement uit het regeerakkoord om de milieudruk van de sector landbouw, in absolute termen, te verminderen wel in de beleidsnota Omgeving maar niet in de beleidsnota Landbouw.

en niet noodzakelijk deze functie zal vervullen. De website van het milieu-beleidsplan biedt op dit moment het noodzakelijke overzicht inzake waar men voor de verschillende thema's staat met de beleidsuitvoering (doelafstand)...

Als MINA5 evenwel niet meer zou fungeren als meerjarenplan in verband met het thematisch beleid: waar gaan de concrete doelstellingen van het omgevingsbeleid dan wel aan de orde zijn?

Voka, Boerenbond en Unizo onthouden zich bij dit briefadvies.

Hoogachtend,

Lieze Cloots, voorzitter